

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostopna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 49

Sreda, 17. junija 1936

Leto XI

Važna konferenca poverjenikov „Delavske Politike“ v Celju

Konferenci je prisostvovalo 40 poverjenikov. Navzoč je bil tudi s. Topalović, ki se je pravkar vrnil iz Pariza

Preteklo nedeljo, dne 14. junija se je vršila v Celju važna konferenca poverjenikov in poročevalcev »Delavske Politike« iz vseh večjih krajev Slovenije, katere se je udeležilo 40 sodrugov in sodružic.

Konferenca je bila informativnega značaja, razpravljala je o političnih smernicah lista, kakor tudi o finančnih zadevah, agitaciji in organizaciji uprave.

Posebno živahno so udeleženci pozdravili navzočnost s. Živka Topalovića, ki je na potu iz Pariza oz. Ženeve porabil priliko, da se kot sodelavec udeleži konference in tudi izpred uredništva bratskih »Radniških Novin« pozdravi zbrane organizatorje socialističnega delavskega tiska v Sloveniji.

Konferenco je otvoril s. Eržen kot predstavnik konzorcija in urednik, nakar je pevski zbor »Zarje« zapel delavski pozdrav.

V predsedstvo sta bila nato izvoljena še ss. Jelen in Malovrh, župan iz Hrastnika, za zapisničarja pa s. Bajd iz Kranja. V svojem uvodnem referatu je s. Eržen podal kratko poročilo o razmerah, ki neugodno vplivajo na širjenje in izgraditev socialističnega delavskega tiska, omenjajoč zlasti težko socialno stanje delavstva in sedanji tiskovni režim. Zato je treba dvakrat podčrtati velikanske zasluge vseh sodelavcev, ki so kljub izrednim razmeram udarili zdrave in močne temelje našemu listu s tem, da so mu pridobili armado zvestih in zavednih naročnikov.

Z veliko pažnjo so navzoči sledili izvajanjem s. Topalovića, ki je podal sliko novo nastalega položaja v Franciji in prilik v fašističnih državah. Najnovejši dogodki v Franciji ne morejo ostati brez globokega odmeva v vsem ostalem svetu. Disciplinirano izvedena akcija delavskega razreda s pomočjo vlade ljudske fronte, na čelu s socialisti, ki je takorekoč preko noči rešila v Franciji niz socialnih problemov in vprašanj, kot: 40 urni delavnik, plačani dopusti, priznanje organizacije, obveznost kolektivnih dogovorov in priznanje organizacijskih zaupnikov, bo opogumila tudi delavstvo drugih dežel, mu vliva vero in zaupanje v lastno moč in v moč razredne organizacije. Odjek dogodkov v Franciji se je čutil tudi na letošnji mednarodni konferenci dela, kjer je delodajalce, zlasti pri vprašanju 40 urnega tednika popolnoma minila bojevitost, ki so jo kazali zadnja leta sem ob sličnih prilikah.

S. Topalović je orisal vso težo in opasnost sedanjega zunanje političnega položaja in pri tem podčrtal smernice, ki se jih mora držati socialistični tisk pri izpolnjevanju svoje misije v času, ko stoji pred nami vsemi sodbonosno vprašanje:

mir ali vojna?

Zunanje politični zapletljaji zahtevajo nujno rešitev naših notranje političnih vprašanj. Rešitev teh vprašanj pa je mogoča zopet samo na bazi demokracije. Z vzpostavitvijo demokratičnih prilik v državi bi

v precejšnji meri oslabili akcijo fašističnih nasprotnikov naše države, ki svojih nakan niti več ne skrivajo, računajoč predvsem z notranjimi nasprotji, ki so pogubili tudi Abesinijo. V obrambi proti tem nakanam fašizma pa mora naša država iskati in najti svoje zaveznike v demokratičnih evropskih državah. (Dolgotrajno odobranje.)

O razvoju »Delavske Politike« od ustanovitve pa doslej, je poročal s. Jelen, ki je orisal zapreke in težave, ki jih je moral naš list premagati, da je vzdržal v dobi, ki ni bila naklonjena delavskemu gibanju, še manj pa delavskemu tisku. Le neumorna agitacija, zlasti ob priliki agitacijskih mesecev in s pomočjo vrlih poverjeniških odborov in požrtvovalnih dopisnikov je »Delavska Politika« prodrla v dobi najhujše reakcije tako, da zahaja danes ne le samo v delavska stanovanja, temveč tudi že v kmetске in obrtniške domove.

V tem pravcu bo treba tudi v bodoče voditi agitacijo da bo »Delavska Politika« lahko vršila svojo nalogo in uspešno branila interese delovnega ljudstva.

Iskrena želja vseh naročnikov in čitateljev je, da bi »Delavska Politika« čimprej pričela izhajati vsaj trikrat na teden. Ta želja se bo uresničila, ako bomo tudi v bodoče složno in vztrajno nadaljevali agitacijo in ob vsaki priliki pridobivali »Delavski Politiki« nove naročnike.

Naslednji govornik s. Petejan je razvil politični, socialnopolitični, gospodarski in kulturni program, ki naj ga zastopa »Delavska Politika« kot zagovornica in braniteljica interesov delavskega razreda. Zlasti pa je podčrtal važnost »Delavske Politike« v boju za demokratične svoboščine, na terenu, kjer je mogoč tudi skupni nastop vseh res demokratičnih sil v naši državi. (Živalno odobranje.)

Sledila je debata v kateri so sodelovali ss. Beutl (Hrastnik), Bajd (Kranj), Murn (Trbovlje), Urlep (Hrastnik), Gabrijel (Ptuj), Potočnik K. (Mežica), Flik Jakob (Jesenice), Doberšek (Štore), Brence (Senovo), Podobnik (Lesce), Zupanc (Litija), Pliberšek (Trbovlje), Sedej (Ljubljana) in Znoj (Velenje).

Navdušenje so vzbudile besede s. Beutla, ki je izjavil, da ima hrastniško delavstvo vsak teden dva praz-

nika, to sta dneva, ko dostavi pošta »Delavsko Politiko«. Govorniki so se pečali tudi z razdiralnim delom gotovih elementov, ki pod lepo donečo frazo enotne fronte skušajo minirati organizacije in vodijo boj zlasti tudi proti naši »Delavski Politiki«. Odločnost, ki je zvenela iz besed govornikov, je najboljšje jamstvo, da so časi hazardiranja z delavskimi interesi za nami. Stavljeni so bili predlogi za poživljenje agitacije, za zbiranje tiskovnega sklada in organiziranje agitacijskega meseca. Zlasti je bila tudi povdarjena potreba pritegnitve mladine pri delu za »Delavsko Politiko« in k sodelovanju v stolpcih našega glasila.

Posebna komisija je predložila plenumu to-le resolucijo:

Poverjeniška konferenca »Delavske Politike« v Celju, dne 14. junija 1936 ugotavlja: da je sedanji tiskovni režim največja ovira zlasti za socialistično delavsko časopisje, ker onemogoča, vsaj pa v znatni meri omejuje ... kritiko političnih, gospodarskih in socialnih razmer.

Konferenca zahteva: svobodo tiska kot glavno in najvažnejšo podlago demokracije in kot predpogoj za širjenje in utrditve vseh ostalih državljskih svoboščin.

Konferenca odobrava dosedanje politično smer lista in sklone, da naj »Delavska Politika« tudi v bodoče zastopa smernice, ki so vsebovane v sklepih konference za ustanovitev Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije v Celju z dne 7. julija 1935.

Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Konferenca je dokazala, da »Delavska Politika« ni list v rokah par ljudi, ampak skupna last idejno povezanih sodrugov in sodružic, ki jih predstavlja v vsakem kraju kader zavednih, delovnih in vztrajnih borcev za socializem.

Konferenca je uspela nad vse pričakovanje,

potrdila je enotnost sodelavcev

»Delavske Politike« v vseh načelnih vprašanjih. To je tudi najboljša garancija, da bo »Delavska Politika« rasla in se razvijala, dokler ne bo slednjič prodrla v vsako količkar razredno zavedno družino in tvorila (poleg mesečnika »Ljudski glas«) trdno vez med mestom in deželo.

Po skupnem obedu so se udeležniki konference veselo razpoloženi, v zavesti, da so dobro opravili svoje delo, vračali s prvimi vlaki na svoje domove.

Pred odpravo diktature v Bolgariji

Nova vlada še ta mesec?

Iz Bolgarije so že večkrat poročali, da bo kmalu konec diktatorskega režima. Te dni je kralj povedal voditeljem bivših političnih strank, da nastopi še ta mesec prehodni režim, ki uvede zopet ustavnost.

Zemljoradniki priporočajo demokratično združenje raznih skupin, ki naj bi pospešilo razvoj k demokraciji.

Nova belgijska vlada

Novo belgijsko vlado je sestavil prejšnji predsednik vlade Van Zeeland. V vladi je šest socialistov, pet katoličanov (skupno z Van Zeelandom), trije liberalci in en general.

Socialistični ministri so: podpredsednik vlade in minister zdravja Vandervelde, zunanji minister Spaak, finančni minister Merbot, minister javnih del De Man, minister dela De Lattre in minister pošte Bouchey.

Nemčija in vzhodna Evropa

Potovanje dr. Schachta

Predsednik nemške državne banke potuje. Že pred njim se je mudila na Balkanu misija težke industrije. Nemci bi radi ustanovili v Jugoslaviji in drugih balkanskih državah svojo industrijo, predvsem pridejo v poštev Kruppovi zavodi. V uradnih krogih pa trde po poročilih, da je dr. Schacht obiskal Jugoslavijo, Ogrsko, Bolgarijo in Grčijo zaradi klearinškega dogovora in pa, da bi te dežele pridobil, da kupujejo več nemškega blaga. Dr. Schacht celo želi, da se ustanovi gospodarski blok južne Evrope ter se uredi redna izmenjava blaga agrarnih držav Podunavja in Balkana z Nemčijo. S tem bi Nemčija dobila trg v vzhodni Evropi in na Balkanu.

Dr. Schacht je obenem voditelj drugega najmočnejšega kapitalističnega koncerna v Nemčiji. Če se mu posreči, pridobiti vzhodnoevropski in balkanski trg za Nemčijo, bo s tem njegova skupina tudi politično ojačena. Z gospodarskim zblizanjem med Nemčijo in navedenimi deželami bi bil dosežen za Nemčijo znaten zunanji politični uspeh, ki bi vplival tudi na rešitev italijanskega vprašanja.

Da obstoja tak namen, pripoveduje tudi angleško časopisje. V Londonu se je mudil dalje časa Hitlerjev poslanec Ribbentrop, ki dela tudi v Londonu za to politiko. Hitler je baje obljubil, da sklone z zahodnimi silami napovedano pogodbo o miru, če mu zahodne velesile puste svobodno roko v vzhodni Evropi.

Razumljivo je tudi, da srednjeevropske in balkanske dežele žele gospodarskega razmaha, ker se vse nahaja v težki krizi. Vendar bi te države morale najprej same stvoriti gospodarsko in politično enoto ter se kot celota odločiti za sodelovanje, ker sicer obstoja nevarnost, da jih posamič zaslužni nemški prijatelj drugo za drugo ne le gospodarsko, ampak tudi politično. V koliko se bodo nemške aspiracije omejevale na dane obljube in eventualne pogodbe, ki jih utegne Nemčija tudi v bodoče kršiti in ravnati proti njim, je pa v naprej povsem negotovo.

Poljski socialisti proti reakciji

Poljska je že več let dežela diktature. Opozicionalne stranke se pripravljajo na odločilno borbo proti tej diktaturi. Socialistične zahteve v tej borbi so:

1. Odprava nezaposlenosti in dvig delavskega življenjskega položaja;
2. oblastni organi morajo biti odvisni od volje delovnih množic; zato je potrebna svobodna volilna pravica;
3. pridobitev političnih pravic in svoboščin za borbo za načelne cilje delovnih množic;
4. odpravo zveze s Hitlerjevo Nemčijo ter pospeševanje vseh prilik za svetovni mir;
5. omogočenje prijateljstva vseh narodnosti na Poljskem s popolno svobodo, enakopravnostjo, teritorialno avtonomijo, produktivnim in koristnim delom, kakor tudi s svobodnim kulturnim razvojem za vse prebivalce dežele;
6. obnovitev samouprave v občinah in zavarovalnih ustanovah.

Pred sejo sveta Društva narodov

Zelo negotova bodočnost.

Seja sveta Društva narodov se bo pričela dne 26. t. m., ki je pravzaprav nadaljevanje 92. seje.

Na dnevnem redu je italijansko vprašanje, lokarna pogodba med Nemčijo, Belgijo, Francijo, Anglijo in Italijo z dne 16. oktobra 1925, naselitev Asircev iz Iraka in poročilo odbora o odpravi suženjstva.

Najvažnejši in mednarodnopolitičnega pomena trenutno sta prvi dve točki. Spor v Afriki in spor zaradi lokarnske pogodbe. Od rešitve teh dveh vprašanj je jako odvisen razvoj mednarodnih političnih vprašanj, na katerih sta zlasti interesirani Italija in Nemčija.

Za odpravo sankcij so skoro vse male države. Anglija je izrecno proti sankcijam, ni pa še jasno, kakšno zadoščenje dobi Društvo narodov od Italije zaradi kršitve mednarodnih pogodb. Rusija je bila prej načelno za sankcije, ni jih pa vršila napram Italiji, ker niso bile dosledno izvedene. Zato tudi sedaj odpravi sankcij ne ugovarja.

Očividno je politika fašizma naperjena proti Društvu narodov. Alternativne zahteve in ponudbe Nemčije in Italije so maneuver, ki imajo najbrže le namen, širiti anarhijo med članicami Društva narodov ter z naknadnimi reformnimi zahtevami onemogočiti njega reorganizacijo in obnoviti vojne zveze, ki edino odgovarjajo potrebi fašističnega imperializma. Ze zaradi načela demokracije, ki naj bi se izpopolnila v Društvu narodov, fašizem ne bo hotel pristati na ureditev ustanove v tem duhu.

Od sklepov Društva narodov je torej odvisno, kakšne politične razmere ali zveze nastanejo. Negotovo je, kje bo Anglija, kje Nemčija, kje Italija in tudi, kje bo Rusija, ker v Društvu narodov velesile ne vidijo svojega oslonka, marveč prej oviro v izvajanju imperialistične politike.

Ojačenje francoskih strokovnih organizacij

Delavska zavest se prebujala

Francoske delavske strokovne organizacije se v zadnjem času jako razvijajo. Še pred zadnjo stavko v Parizu je pristopilo organizaciji 50 tisoč delavcev. Naravnost lepo narasča število članov kovinarske organizacije. Stavbinci so pridobili okoli 40.000 članov, železničarji okoli 25.000.

Pred zedinjenjem so štejele svobodne strokovne organizacije okoli milijon članov, komunisti so privedli okoli 150.000 članov. V razmeroma kratkem času je naraslo članstvo strokovnih organizacij na poldrugi milijon.

40urni tednik — uzakonjen

Drugi veliki uspeh francoske vlade

Pet socialnopolitičnih zakonov je zbornica sprejela.

Pomirjenje v vrstah francoskega delavstva nastopa, kar je popolnoma opravičeno in utemeljeno z uspehom vlade v francoski zbornici. Predsednik vlade Blum je sam predložil zbornici pet zakonov (o 40urnem delovnem tednu, o plačanem dopustu za delavce, o obveznosti kolektivnih pogodb, o varstvu kmetov in zavarovanju za starost), ki jih je zbornica sprejela z veliko večino. Zakon o 40 urnem delavniku je bil sprejet s 385 glasovi, proti je glasovalo le 175 poslancev. Blum je predloge zakonov takoj predložil senatu, ki je včeraj pričel razpravljati o njih ter jih nedvomno tudi sprejme.

Častljiva zbornica senatorjev sicer ni vajena takih revolucionarnih predlogov, vendar bo pa predloge respektirala, ker je za njimi močna vlada in veliko delavsko gibanje.

»Populaire« poudarja, da delavski razred v dvajsetletnem boju kaj podobnega v Franciji ni dosegel, morda se tega tudi nadejal ni. Triumf delavskega razreda je mirna in disciplinirana akcija, ki jo simpatično občudujejo vsi. Triumfira lahko tudi vlada, ki je s svojo odločnostjo in premišlje-

no naglostjo uveljavila svojo voljo nadvoljo podjetnikov. Delavci se vračajo na delo kot zmagovalci. Pozorni bodo odslej in ojačali svoje poklicne organizacije s splošnimi pristopi v organizacije.

Med posebno važnimi ukrepi francoske vlade je tudi predlog, da se ukine dekret Lavalove vlade, s katerim je bila znižana plača državnih uradnikov in nameščencev. Poleg teh aktualnih predlogov pa ima vlada še obsežnejši program, o katerem smo deloma poročali, ki ga bo enako naglo in odločno izvajala kakor prvih pet predlogov.

S tem novim drugim velikim uspehom v francoski zbornici je vlada pod socialističnim vodstvom pokazala svojo smotreno sposobnost in voljo za pozitivno delo v interesu delavstva in delovnih slojev. Več kot razumljivo je pa tudi, da zbuja ti veliki uspehi zaupanje med delovnim narodom, zaupanje v socialistično gibanje in v svobodne delavske strokovne organizacije, ki so najmočnejša opora novega režima socialnopolitično in tudi politično.

Pred vojno v Vzhodni Aziji

Pričetek nove meščanske vojne

Svojevsta fašizma so povsod enaka. V Vzhodni Aziji predstavlja Japonska fašizem. Japonska je imperialistična, goji provokacijo po Kitajski in jo zaseda proti mednarodnim dogovorom. Japonska revolucionarna propaganda na Kitajskem traja že dvajset let. Zdi se ji, da so sedaj razmere dozorele, da je ugoden trenutek, ker jo ne more nobena država, ne Kitajska, ne Rusija, ne Anglija in ne Zedinjene države ameriške ovirati v nje namerah. Rusija ima dovolj dela doma in ji je Kitajska za stratežične operacije preveč od rok. V Zedinjenih državah imajo volilno borbo za predsedniške volitve. Anglija ima skrbi z Evropo in v kolonijah. Kitajska sama je pa nedina in ima doma skoraj neprestano meščansko vojno.

Komaj je minila vojna v Abesiniji, že Japonci resno mislijo, da zopet osvoje pet kitajskih pokrajin,

Okrepitev strokovnih organizacij pomeni izredno važen politični vpliv v državi. Blumova vlada je pravilno umevala opravičenost zahtev delavskih strokovnih organizacij ter jih sprejela v svoj program. Opravičeno se nadejamo, da bo to sodelovanje koristilo proletarijatu kot razredu in socializmu kot gibanje najširših množic.

med katerimi je največja Hopej z glavnim mestom Peiping. Pokrajina ima 90 milijonov prebivalcev.

Needina Kitajska ima dve vladi, ki pa tudi ne obsegata vseh delov Kitaja. Južnokitajska nacionalistična vlada kantonska se namerava upreti japonskemu prodiranju. To gibanje podpirajo zlasti dijaki. Nankinška vlada, katere duša je Čankajšek, pa ne želi vojne z Japonsko. Čankajšek je edini sposoben vojskovodja, ki tudi ve, da bi odpor trajno ne uspel. Zato želi doseči sporazum z Japonsko, po katerem bi se ustanovila vzhodnoazijska antanta Kitajske in Japonske.

Kantonska vlada že pošilja svojo vojsko na sever in proti nankinški vladi ter zahteva, da gre tudi ta v boj, določi smer obeh prodiranj ter preskrbuje vojsko z živili in vojnimi potrebščinami. Nankinška vlada zahtevi ne bo mogla ustreči. Odpor proti japonskemu prodiranju, ki je zasnovano na hujskanju posameznih pokrajin k avtonomiji, je torej nemogoč.

Drugo vprašanje pa je meščanska vojna na Kitajskem, ki bo le ugodna za japonsko osvojevalno politiko. Čankajšek še vedno upa, da do meščanske vojne ne pride, ker vidi večina Kitajcev vendarle veliko nevarnost v njej za državo.

Francoska „velika ali mala politika“

Sodelovanje, ne izolacija

Francoski publicist Pertinax pravi med drugim o mednarodnem položaju v listu »Vu«:

Italijanska zmaga ni razveseljiva prav posebno. Italijani so v zadnjem času postali izzivalni. Rimska taktika v Tunisu je naravnost čudna. Videjo se tam kakor da bi bili gospodarji v Tunisu. Italijanski vpliv arabskih nemirih v Siriji in Palestini se čuti. Pertinax svetuje, da se sankcije ukinejo, čeprav dobi Rim s tem nekaj na svojem ugledu in trpi nekaj britski prestiž. Nekateri angleški ministri komaj čakajo na ukinitve sankcij, toda odgovornost za to, bi radi zaradi svoje notranje politike napravili Franciji. To bi povzročilo v Angliji v javnem mnenju animoznost proti Franciji, kar bi imelo avtomatično posledico, da se približata London in Berlin. Še bolj bi pa francosko-italijansko zblizanje poglajalo Anglijo Hitlerju v naročje. Tako zblizanje bi pa pomenilo tudi nevarnost, da se cepi mala antanta in del zagravira tudi k berlinskim magnatom. Vloga Rusije v srednji Evropi bi bila s tem likvidirana, Rusija bi se umaknila za svoje meje in bi ne imela več interesa na Evropi. Tudi Društvo narodov bi s tem popolnoma izgubilo vajeti.

Kaj naj Francija stori? Pariz, tako meni Pertinax, vodi lahko veliko ali majhno politiko. Veliko tradicionalno zunanjo politiko znači nadaljevanje dosedanje: zavzemati se povsod za mir; prirediti politiko tistim prijateljskim in zveznim državam; one sile, ki so v opreču z nemškimi dinamizmom, torej Anglijo, Rusijo in malo antanto, združiti s Francijo. »Mala politika« pa bi bila v tem, če bi se umaknila iz Evrope za svoje utrjene meje in svoj zunanje politični ugled po potrebi žrtvovala prehodnemu miru. Francoski politiki, ki pridigujejo taktiko »male politike«, sami ne vedo, kam rinejo deželo. Ne vedo, da bi posledice te politike očitno prav kmalu ustvarile za Francijo katastrofalno situacijo.

Nova francoska Blumova vlada bo sodelovala z vsemi, predvsem zavezniškimi in demokratičnimi državami, v duhu svetovnega miru. To je Blum že ponovno povedal. Nova vlada bo ščitila mir, zavezniške države in Društvo narodov ter sodelovala z njimi.

Velike stavke v Belgiji

Rudarji v splošni stavki.

V Belgiji so stopili v stavko rudarji, kovinarji in delavci v elektriški industriji.

Stavka rudarjev je popolna. Delavstvo zahteva zvišanje mezd.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevoja Talpa 88

19

Sedaj se je začelo kričanje in mukanje, klicanje, rjojenje in piskanje Indijancev, žvižganje kratkih bičev, peketanje kopit, besnenje splašanih živali, ki so nenadoma zdirljale in jih je bilo treba zopet segnati, da ne izgube zveze z glavno čredo. Prvi dan nas je spremljal mr. Pratt. Prvi dan je zmeraj najtežavnejši. Čreda je tedaj še vedno razuzdana. Čut skupnosti se izoblikuje šele po nekaj dnevih na transportu. Potem pozna čreda bike vodnike in se spozna po vonju. Potem se polagoma izoblikuje družina, ali bolje, narod. Po nekaj dnevih ve vsaka žival, da spada v to čredo in zato ostane vse živali skupaj.

Seveda pa se ne sme misliti, da ostanejo živali tu tako lepo skupaj kakor čreda ovc v Evropi, ki jo vodijo pastir in nekaj psov. Goveja živina, ki je živela doslej na brezmejni preriji, je vajena daljavam. Zato se ne drži tako skupaj. Tistih nekaj psov, ki smo jih imeli s seboj, niso mogli mnogo opraviti. Kmalu so se utrudili in uporabljati smo jih mogli samo za manjša dela. Živino smo morali vedno iznova seganjati skupaj.

Neprestano smo morali galopirati, kričati in piskati.

Imel sem piščalko, s katero sem dajal pomagacem znamenja, vodnik, ki je jezdil na čelu karavane, pa je imel tudi piščalko, vendar z drugačnim glasom, da se je razlikovala od glasu moje piščalke. Sam sem jezdil na koncu karavane, ker sem jo tako laže vso pregledal in tudi vodil.

Menda ni na svetu lepšega pogleda, kakor je pogled na ogromno čredo zdravih in napol divjih goved. Pred seboj vidiš široke zatilnike, okrogla telesa in mogočne ter ponosne rogove in vsa čreda cepeta in divja. Vse se ti dozdeva kot orjaška sila žive narave, ki jo kroti ena sama volja. In vsak par volov je zopet življenje zase, življenje z lastno voljo, lastnimi željami, lastnimi mislimi, lastnimi čuvstvi.

S konja pregledaš vse valovanje rogov in zatilnikov. In s hrbita bi lahko skakal na hrbet — kar naprej do najbolj sprednih bikov, ki nosijo zvonec in vodijo čredo.

Živali včasih zarjovejo ali se spro in se suvajo. Mi pa kričimo in kličemo. Zvonci zvone. Sonce se smeji in žari. Vse je zeleno. Dežela večnega poletja. O, ti lepa, prelestna, starodavna dežela Mehika, dežela pravljic in pesmi! Ni ti enake na svetu.

Moral sem peti. In pel sem, česar sem se spomnil, pel sem korale, sladke narodne pesmi in poulične popevke, arije iz opere, pivske in vlaču-garske pesmi. Kaj me je brigala vsebina pesmi? Kaj me je brigala njihova melodija? Pel sem iz veselega, svobodnega srca.

In kako čudovit zrak. Vroč zadah tropskega pragozda, toplo, zatohlo izhlapevanje iz črede potujoče goved, težki valovi oddaljenega močvirja, ki jih je prinašal veter. Gosti roji brenčočih muh, ujed in drugih žuželk so plesali nad copotajočo čredo in sledili so nam debeli roji zelenih muh, ki so takoj napadale gnoj. Spremljali so nas celi narodi črnih ptičev, ki so sedali na hrbita živali, kjer so kljuvali iz kože kloščice. Ta ogromna čreda je nudila milijonom živih bitij hrano. Življenje in življenje, nič drugega ko samo življenje.

Nekaj dni smo hodili po potih. Na obeh straneh so bili pašniki in polja, omejeni z bodočo žico.

Na pašnike, ki so obdani s plotom, ne sme brez lastnikovega dovoljenja nihče stopiti. Tako se je morala naša čreda pasti po potih. Imela pa je dovolj živeža in tudi dovolj mlak smo našli, ki so ostale od zadnje deževne dobe.

(Dalle prihodnjšč.)

Dama in na svetu

Tihotapci z diplomatskimi naslovi. Beograjske oblasti so odkrile veliko tihotapsko afero našega poslanika na ruskem dvoru s sedežem v Beogradu, Bodija in šefa protokola v zunanjem ministrstvu Novakovića. Moža sta tihotapila perzijske preproge, zlatino in srebrnino ter starinske predmete. Novakovića imajo v Beogradu, Bodi je pa bolan — v Parizu.

Kdo bo plačal Blumove reforme, vprašuje »Slovenec«. Težke skrbi tarejo »Slovenca«, saj se mora brigati kar za dve državi.

Jugoslovanska vlada za berlinsko olimpijado. Minister za telesno vzgojo dr. Rogič je določil 600.000 Din podpore za udeležbo jugoslovanskih sportnikov na olimpijadi v Berlinu.

Naredba o prepovedi nočnega dela v pekarnah, o kateri smo že poročali, je objavljena in stopi v veljavo tri mesece po objavi.

Odstavljeni predsednik Ivan Jelačin bo zopet skupen kandidat za predsedništvo Trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani. Tako je sklenil občni zbor trgovskih združenj, ki se je vršil 14. t. m. v Brežicah za vso dravsko banovino.

Trinajstletnica smrti Bolgara Aleksandra Stambulijskega je bila dne 14. t. m. Stambulijski je bil voditelj zemljoradniškega gibanja ter je ponudil Pašiču, da se Bolgarija združi z Jugoslavijo, kar je Pašič takrat odklonil (najbrž se je bal »prečanov«). Posređoval je še pozneje v tem smislu. Končno so ga nasprotniki ubili.

Letos je dvanajsta obletnica smrti italijanskega poslanca s. G. Matteottija, ki ga je fašizem na zverinski način umoril, ker je žigosal fašistična nasilstva.

Delfusova vdova prejema od države 2100 šilingov, od gospodarske zbornice 430 šilingov in od kmetiške zveze 370 šilingov. Mesečno je to 2900 šilingov ali 23.000 dinarjev.

Vpokojeni žandarmerijski direktor Hugo Schuschnigg je bil nameščen zopet pogodbeno, to je, pokojnino je obdržal, ki jo je prejemal pot vpokojenec. Napređoval je pa za žandarmerijskega generala, ki ima lepe prejemke posebej. Tako gospodarijo v Avstriji ob nezaposlenosti delavcev.

Finančni minister avstrijski dr. Draxler je zaračunal, ker je odvetnik, za vpis družbe Ravag (radijska postaja) 13.000 šilingov ali 110.000 dinarjev. Lep zaslužek je to.

Pomorska zveza treh. Pomorski dogovor že obstoja med Anglijo in Zedinjenimi državami. Nemčija se pogaja glede vstopa v to zvezo, kar bi pomenilo izolacijo Francije iz pomorskega dogovora, čeprav je kolonijalna velesila.

Blum rojen v Bolgariji? Neki Blum je bil l. 1871. učitelj francoščine v Vidmu v Bolgariji.

Prijatelj rodbine javlja sedaj, da je Blum Leon najbrže starejši sin dotičnega učitelja francoščine, ki se je pa kmalu potem izselil v Francijo. Prijatelj rodbine, ki je 84 let star, je pisal Blumu in pričakuje, da mu to sam pojasni.

Pariz za stavkujoče. Predsednik gospodarskega odseka pariškega občinskega sveta, Puech, je predlagal, da občina dovoli za bedne rodbine stavkujočih 500.000 frankov, to je, okoli 1.400.000 Din. Po daljši debati, v kateri je desnica ugovarjala, je bil predlog sprejet. Podpore izplačuje bednim rodbinam stavkujočih mestni dobrodelnik urad.

»Pariser Tageblatt« in Goebbels. Nemški časnikar Georg Bernhard je bežal iz Nemčije v Pariz. Tam je ustanovil »Pariser Tageblatt«, ki ga čitajo zlasti v Angliji. Založnik lista je bil Poljakov (Rus). Tega lastnika je nemško propagandno ministrstvo Goebbelsa pridobilo, da list proda Goebbelsu, kar se je tudi zgodilo. Dne 11. junija pa je bilo tiskano na prvi strani, da je list kupil Goebbels. List, ki je prej nastopal proti Hitlerizmu, je izgubil vsako vrednost, tudi za Goebbelsa. Uredniki so pa obenem pobrali tudi naslove in izdali nov list »Pariser Tageszeitung«.

Zlati blok pred razpadom? V zlatem bloku so le še Francija, Nizozemska in Švica. Vse kaže, da se niti ta blok ne bo mogel ohraniti, ker je opasnost, da bo morala Francija razvrednotiti frank in ga prilagoditi angleški politiki. Blum in finančni minister sicer trdita, da vlada tega ne bo storila, dočim je Jouhaux mnenja, da je devalvacija potrebna, ker sicer ne bo mogoče izboljšati delavskega položaja. Narodni dohodek Francije je namreč padel v zadnjih petih letih od 250 na 160 milijard frankov letno. — Tudi država se je zadolžila v tej dobi od 6 na 18 milijard frankov pri francoski banki. Tehnično je mogoče održati frank na sedanji višini, toda le v škodo gospodarstva. Potrebno je izenačenje franka z angleškim funtom, kar bi utegnulo polagoma voditi do ureditve valute sploh. V tem primeru bi tudi Nizozemska ne mogla ohraniti svoje zlate valute.

Rudniška nesreča na Japonskem. V premočevniku v Kasuju so se vneli plini in je bilo ubitih 30 rudarjev.

Predsedniške volitve v Zedinjenih državah. V Zedinjenih državah se vrši volilna borba za predsedniške volitve. Resen protikandidat je republikanec Laudon, vendar je še najbolj verjetno, da zmagata dosednji predsednik Roosevelt.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Kar blešči se perilo!

Prizanesljivo in temeljito je odpravilo Schichtovo terpentinovo milo tudi zadnjo nesnago iz tkanine — zdaj se lahko blešči v svetli čistoti.

Schichtovo
terpentinovo milo

pere perilo bleščeče belo

...in za namakanje ženska hvala

Iz naših krajev

Mezdno gibanje stavbincev v Mariboru

Razprava preložena na petek.

Včeraj so se sestali zastopniki delodajalcev in delavcev v dvorani Delavske zbornice, kjer se je pod predsedništvom inšpektorja dela g. inž. Baraga vršila prva razprava za dosego sporazuma.

Razna oblastva so zastopali še g. nadkomisar Kos, g. inž. Beran, g. dr. Senkovič in g. Leskoviček.

Od delodajalcev so bili prisotni gg. inž. Šlajmer, inž. Kiffmann, Nasimbene, inž. Pipan in Živic, Peklar, Špes Franjo, Lašič in Glaser Raimund.

Za delavstvo so bili prisotni: Kopač in Čeh po nalogu Delavske zbornice, Leskoviček in Vidovič za Strokovno komisijo, Brejc

za Zvezo stavbinskih delavcev, Kores za Jug. strok. zvezo, Bučar in Maček za Nar. strok. zvezo ter 10 zaupnikov.

V glavnem je šlo za to, ali bodo mariborski stavbeniki podpisali ljubljanski sporazum ali ne. Pri tem je bilo sporazumno sklenjeno, da se bodo stavbeniki do četrtega, dne 18. t. m. posvetovali z graditelji ter nato podali svojo končnovaljavno izjavo glede podpisa.

Zvečer se je vršilo v verandi pri Unionu veliko zborovanje stavbinskega delavstva, na katerem so se delavci izjavili za stavko, če ne bodo delodajalci v petek podpisali sporazuma.

Ljubljana

Zvišanje stanarine v ljubljanskih mestnih hišah. Občina zida stanovanjske hiše, če ima pravi namen, da pomeni stanovanja. Čim več hiš gradi občina, bolj je merilo za višino najemnin. Mestne hiše se amortizirajo v 15 do 25 letih. Leta 1946 bodo že vse amortizirane. To pomeni, da najemnine niso bile preizkušne, ker bi bile lahko še ugodnejše, če bi bila določena amortizacija na 50 let. Občina pa že nekaj let ne zida več stanovanjskih hiš. To pomeni potuho hišnim posest-

nikom, ker je najemnina za stanovanja v Ljubljani le preoderuška.

Izlet na Mrzlico priredi v nedeljo, dne 21. junija podružnica T. D. Prijatelj prirode v Ljubljani skupno s podružnicama Prijatelj prirode v Kranju in Trbovljah. Odhod jutraj ob 5.30 z vlakom do Trbovelj skupno z udeleženci izleta iz Kranja. Nedeljske povratne vozne listke je kupiti do Trbovelj. K številni udeležbi poziva vse člane in prijatelje odbor.

Maribor

Kdaj bodo gradili meljski most?

Pred dvema letoma je bilo to vprašanje aktualno. Most so imeli še stari mariborski mestni očetje, pred vojno, v svojem programu in so bili tudi že načrti zanj izdelani. Toda vojna je prekrizala tudi ta načrt. Ampak od vojne pa do danes se je v Mariboru gotovo več izpremenilo, kot se je preje v sto letih. Meljski okraj, preje večinoma prazna polja, je danes poln tekstilne in druge industrije, kjer je na tisoče ljudi zaposlenih, od katerih velik del biva onostran Drave, na Pobrežju, odkoder se z brodom prevažajo v Maribor. Vsled pomanjkanja in dražnje stanovanj v mestu, se je tekom zadnjih petnajstih let nešteto železničarjev in drugih uslužbencev ter delavcev odselilo iz Maribora na Pobrežje, katerega prebivalstvo šteje danes že preko štiri tisoč ljudi. Pobrežje, kjer so tudi mariborska pokopališča, ima cestno zvezo z Mariborom preko državnega mosta, ki je pa slaba. Pobreška cesta je zelo nesrečno izpeljana. Državni most je danes s prometom preobremenjen. Brod je, ne glede na nevarnost prevažanja preko večkrat narasle reke, zelo počasno prometno sredstvo. Ljudje kot tudi vozovi, izgube mnogo časa s čakanjem. Ponoči pa sploh ne prevažajo. Takisto ne, ako Drava zelo narasne.

V takem slučaju morajo delavci na okrog čez državni most, pri čemur zamudijo po celo uro. Mariborsko javnost zanima, zakaj se sedaj nič več ne govori o gradbi meljskega mostu? Pred dvema letoma je »Splošna stavbena družba« v Mariboru bila pripravljena zgraditi omenjeni most na svoj račun. Stavila je samo pogoj,

da se ji dovoli pobirati mostnino za neko dobo let, dokler bi ne bil izplačan gradbeni kapital. To pa ni bilo sprejeto in sicer iz razloga, čes, da postoja zakon, ki prepoveduje v naši državi pobirati mostnino. To je lepo. Toda, ker ni pričakovati, da bi most gradili iz javnih sredstev, bi bilo vendarle manjše zlo, če bi most zgradili in pobirali mostnino, ki bi gotovo ne bila višja kot je sedaj brodarina. Koliko skrbi in koliko izgubljenega časa ne le za ljudi, ampak tudi za gospodarstvo, bi se prihranilo. Končno bi pa tudi bilo mogoče pozneje most odkupiti, ko bi bila javna sredstva na razpolago. To je javno mnenje, ki bi ga bilo treba uvaževati. Umestno bi torej bilo, da bi se sklicalo javno anketno, na katero bi se naj povabilo vse one kroge, ki bi mogli kaj pripomoči, da bi čimprej prišlo do realizacije tega važnega vprašanja. B.

O zaslugah se je razpisal »Slovenec« ob priliki občnega zbora »Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev«. Zasluge, da je stari odbor dobil zopet družstvo v svoje roke, pripisuje klerikalno časopisje voditeljev JRZ v Mariboru g. Wurzinggerju. Kako velike zasluge je imel pri tem omenjeni gospod, je pač razvidno tudi iz tega, da je društveni komisariat dne 11. 12. 1935 sklenil poslati v Beograd odposlanca, ki naj intervenira, da bi se omogočilo zopet redno društveno poslovanje. Dne 6. 12. 1935, torej 5 dni pred tem sklepom, pa je bil že podpisan dekret, da se komisariat ukine in vodstvo društva iz-

Liboje. V nedeljo, dne 14. t. m. smo imeli izredno dobro obiskan občni zbor »Vzajemnosti«, ki bo sigurno ostal v dobrem spominu vseh navzočih članov. Ustanovljena je bila kulturna postojanka delavstva, ki bo vršila in širila luč prosvete in kulture med delovno ljudstvo našega kraja. Odbor, ki je bil izvoljen, je zadostna garancija za uspešno in plodonosno delo. Zborovanje so pozdravili člani pevci, ki so ustvarili s tem prav svečano razpoloženje.

Zabukovca. Pretečeno nedeljo se je vršil ustanovni občni zbor »Vzajemnosti«. Polna dvorana članov je bila znak, da delavstvo ve kaj pomeni za nje kulturna organizacija. Občni zbor je otvoril v imenu predlagateljev s. Sprajc. Prečital je potrjena pravila, ki so bila soglasno sprejeta in prešel po krajši debati k najvažnejši točki, volitev odbora. Člani so imeli srečno roko, izbrali so si odbor, ki se bo v polni meri zavedal sprejetih dolžnosti. Na kratko je orisal naloge »Vzajemnosti« delegat s. Svetek. Pri raznoterostih so posegli v res plodno debato posamezni člani, na kar je predsedujoči dobro uspešno zborovanje zaključil.

roči zopet staremu odboru. — Zasluge so torej res velike...

Z odповedjo stanovanja grozi nek hišni lastnik v Magdalenskem predmestju svojemu najemniku, ker ni okrasil oken ob priliki procesije. Dvomimo, da bi bil ta klerikalni hišni lastnik tako pobožen, kadar pobira najemnino in da bi se tudi pri najemninah ravnal po Kristusovih načelih.

Anonimni pamflet. Nekdo si je dovolil izdati anonimni pamflet v obliki oklica na stavbinsko delavstvo, v katerem nastopa proti zahtevam, ki jih je stavilo vodstvo svobodne strokovne organizacije in hišna delavstva proti organizaciji. Višek nesramnosti v tem pamfletu je trditev, da si je delavstvo s svojo nizko ponudbo pokvarilo mezde in da tega »mi vsi ne moremo sami odpraviti«. Torej, delodajalci so nudili delavstvu dobre mezde, toda stavbinci so take mezde odklanjali. In dalje čitamo v pamfletu: »Uvidevajoč pa težko stanje našega delavstva, Vam hočemo iz lastnega nagiba ustreči, kolikor nam je mogoče in smo zato sklenili, da bodemo od 15. t. m. zvišali mezde vsakemu našemu delavcu in to od 25 do 50 para na uro. Za koliko zvišujemo mezdo vsakemu posamezniku, to se ravna po potrebi, pridnosti in sposobnosti vsakega izmed Vas, kar je edino pravično. Zvišanje bomo določili v sporazumu z našimi delovodji, polirji in predelavci.« — Te »suvidevnosti« bi seveda ne bilo, če bi delavstvo ne začelo z gibanjem. Toda še imajo gospodje upanje, da bodo ostali gospodarji situacije in odločali o »povišanju mezd sami s svojim štabom«, ne da bi vprašali delav-

